

Nerešen status 55.000 osoba

Oko 75 odsto recikliranih sirovina u Srbiji prikuple sakupljači, čiji se položaj mora regulisati zakonom i kroz osnivanje zadruga, sindikata i socijalnih preduzeća, istaknuto juče na raspravi u Beogradu

Doletela Selica

Beograd

Mreža 22 organizacije građanskog društva okupljena pod zajedničkim nazivom „Zelena inicijativa“ u narednih 16 meseci realizovaće projekat razvoja sistema sakupljanja otpada u organizovanom i institucionalnom delovanju sakupljača sekundarnih sirovina. „Predviđena su četiri strateška cilja. Prvi je da se stvore finansijski uslovi za rešavanje statusa sakupljača, i to posredstvom izdavanja namenskih sredstava iz Fonda za zaštitu životne sredine“, istakao je juče na prezentaciji projekta Miloš Dajić, direktor Centra modernih veština, inicijator „Zelene inicijative“. „Intenzivno će se raditi na rešavanju problema individualnih sakupljača kroz razvoj socijalnog preduzetništva, a ovi ciljevi ne mogu da se ostvare ukoliko se ne donesu i primene lokalni i regionalni planovi za sprovođenje otpadom u 24 lokalne samouprave i četiri regiona u zemlji, i ukoliko se ne poveća

U Srbiji hiljade porodice „žive od kontejnera“

učelje građana i firmi koje se bave reciklažnim biznisom u mreži prikupljanja sirovina. U projekat će se uključiti oko 3.000 osoba, uz plan prikupljanja 4.000 kilograma reciklažnih sirovina“, naveno je Dajić. Ovaj program za realizuje u saradnji sa Institutom za održive zajednice i finansijsku podršku

Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). „Najveći problem u čitavom lancu je što status sakupljača uopšte nije regulisan, a i po definciji Svetske banke radi se o licu koji nezakonito sakuplja i prenosi otpad do centara. Eksperti SIB procenjuju da se u svetu ovim poslom bavi oko 15 miliona ljudi

Propada 90 odsto otpada

Procenjuje se da više od 40 odsto otpada u Srbiji završi na oko 4.500 divljih deponija, koje se često nalaze u blizini reka, gradskih trgova i parkova, a ugrožavaju zdravlje, bezbednost i kvalitet života građana. U zemljama EU prosečno se reciklira 50 odsto otpada, dok Srbija reciklira samo 10 odsto. Prema procenama, od ukupnog otpada koji se reciklira u Srbiji, 75 odsto prikuple individualni sakupljači, često veoma siromašni građani, navodi se u analizi Zelene inicijative.

Zarada za život iz kontejnera

Individualni sakupljač u Srbiji je nezaposlena osoba, bez zdravstvenog osiguranja. Njegov prosečni životni vek je 46 godina. Zараđuje od 10.000 do 15.000 dinara mesečno. Radni dan mu traje 11 časova. Oko 25 odsto sakupljača su deca ispod 18 godina. Najveći problem je što postojeći program sakupljače uopšte ne prepoznaju kao zaslužni subjekt u procesu reciklaže, nedostaje organizovano usluživanje, a za njih ne postoje nikakve stimulacije države. Samo u Beogradu se sakupljanjem, kao jedinim izvorom prihoda, bavi oko 2.350 porodica, odnosno oko 12.000 osoba, a u celoj Srbiji se radi o 6.000 do 10.000 porodica, odnosno od 35.000 do 55.000 osoba. Broj onih kojima je sakupljanje dodatni izvor prihoda je dva do tri puta veći.

i to najugroženiji - imigranti, nezaposleni, siromašni, deca... Kod nas se radi o ogromnom broju onih koji žive od kontejnera, od 35.000 do 55.000 ljudi, uglavnom iz romske populacije. Imaju uzak izbor - ili da prodaju karton, papir, plastiku i druge materije ili da „gladuju“, ističe Vladimir Radujčić iz „Zelene inicijative“. Radujčić kaže da se radi o „nevidljivim ljudima“ koji posluju uglavnom u svojoj zoni, te da lokalne samouprave treba da ih popišu i izdaju neophodne dozvole i dokumentaciju. „Sakupljači prikupče čak 75 odsto svih recikliranih sirovina u zemlji, doprinose unizavanju troškova prikupljanja koji nisu veći od 100 evra po toni, u odnosu na komercijalnu preduzeća i sakupljačke firme prikuple 20 odsto više otpada“, dodaje on.

Šaban Saljićević, predsednik sindikata sakupljača sekundarnih sirovina, ističe da danas ova orga-

nizacija okuplja 1.500 članova i bori se za regulisanje njihovog radnog i socijalnog statusa, jer oni sada nemaju nikakvu zaštitu ni pomoć države. „Samo prošle godine sakupljači su doprineli paznjenu budžeta za oko 50 miliona evra, jer se od svakog prodanog kilograma izdvoji 25,9 odsto za te namene“, kaže Saljićević. Mišo Babović iz Centra za razvoj socijalnog preduzetništva naveno je nekoliko pionirskih primera, u Valjevu postoji „Ekoservis“ zadruga, u Beogradu je u avgustu 2010. registrovana „Svifit“ zadruga. Međutim dugoročnija rešenja mogu se pronaći kroz programe zapošljavanja sakupljača u postojećim reciklažnim kompanijama, a lokalne zajednice treba da pomognu prijavljivanje sakupljača službama zapošljavanja, a neophodno je i širenje mreže socijalnih preduzeća, zaključeno je na skupu.